№ 91 ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՅԻՍԻ 13 **1905** ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՅԻՍԻ 13 № 91

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցէն. Тифлисъ, редакція «Мшакъ».
Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տէլէֆոն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տէլէֆոն № 253.

Վշտահար Իվան Եզրովլեն և Աննա Ղազարեան Օհաննէսները խորին վշտով յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին, առաջինը իր անմոռանալի աներոջ, իսկ երկրորդը հօր

ՂԱԶԱՐ ՍԻՄԷՕՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

մահը։ Աղօթքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 7-ին։ Յուղարկաւորութիւնը՝ կիրակի, մայիսի 15-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին։ (ո. ը. կ.) 1—3

Վշտահար Սրբուհի Սիմօնեան իր զաւակներով՝ Սարգիս, Բախշօ, Մելքոն Ղազարեաններ և հարազատները Վարդան Արբանեան և Ալէքսանդրա Գէորգեան Յարութիւնեանները խորին վշտով յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին, առաջինը իր թանկագին և անմոռանալի ամուսնու, երկրորդները իրանց հօր, իսկ վերջինները սիրելի

ՂԱԶԱՐ ՍԻՄԷՕՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

մահը։ Աղօթքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 7-ին։ Յուղարկաւորութիւնը կիրակի, մայիսի 15-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին սեփական տնից (7-րդ քարուղասը, Վելեամինովեան փող., № 9) դէպի Կարմիր Աւետարան եկեղեցին, իսկ այնտեղից Խօջիվանքի գերեզմանատունը։ (ո. ը. կ.) 1—3

Վշտահար Յովհաննէս Եզրովլեան և Աննա Ղազարեան Օհաննէսները խորին վշտով յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին առաջինը անմոռանալի և թանկագին աներոջ և երկրորդը հօր

ՂԱԶԱՐ ՍԻՄԷՕՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

մահը։ Աղօթքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 7-ին։ Յուղարկաւորութիւնը մայիսի 15-ին կիրակի օրը, առաւօտեան ժամը 10-ին։ (ո. ը. կ.) 1—3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարսկական Շահի գալուստը.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Բագուի նահանգապետի սպանութիւնը. Մամուլ. Նամակ Ալէքսանդրօպօլից. Նամակ Գանձակից. Նամակ Շուշուց. Նամակ Աստրախանից. Նամակ Խարկովից. Նամակ Խմբագրութեան. Ներքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Արևելագէտների XIV միջազգային կօնգրէսը։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՇԱՀԻ ԳԱԼՈՒՍՏԸ

Վաղը, մայիսի 14-ին, Պարսից Շահը Պարսկաստանի սահմանից անցնում է Ռուսաստանի սահմանը Աստարայի մօտ։ Նա ուղևորվում է արտասահման բժշկվելու նպատակով։ Նրա կատարած անցեալ ճանապարհորդութիւնը զգալի կերպով նպաստեց Նրա առողջութեան վերականգնման և այժմ նա մտադիր է նորից օգտվել արտասահմանեան նշանաւոր մասնագէտների խորհուրդներից և որոշ ժամանակ անցկացնել հանքային ջրերում։

Կովկասում Շահը ոչ մի տեղ կանգ չէ առնելու երկար միջոց և, օրինակ, չէ մտնելու Բագու, այլ ուղիղ ճանապարհվելու է դէպի հիւսիս և արտասահման։ Միայն վերադարձին նա կանէ կարևոր այցելութիւններ։

Պարսից Շահը մուտք է գործում Ռուսաստան իբրև բարեկամ։ Նա իր նախորդների նման կարողացել է հաջտութեամբ առաջ տանել իր այն միջազգային գործերը, որոնք որ և է առընչութիւն ունեն Ռուսաստանի քաղաքականութեան հետ։ Եւ այդպիսի դիրք պահպանելով նա խուսափել է այնպիսի բարդութիւններից, որոնք կարող էին դարձնել Պարսկաստանը սուր ընդհարումների ասպարէզ։

Պարսկական քաղաքագէտները լաւ գիտեն, որ եւրոպական պետութիւնները ցանկանում են գցել Նրան այս կամ այն բացառիկ ազդեցութեան տակ։ Իսկ ամեն մի գերադասութիւն, որ արված կը լինի մի որ և է պետութեան համար, առաջ կը բերէ մրցում ուրիշների կողմից և պահանջ հաւասարակշռելու ազդեցութիւնները և մի տեսակ չէզոքացնելու այս կամ այն պետութեան տուած բացառիկ արտօնութիւնները։ Պարսկական արքունիքին մինչև այժմ աջողվել է տարուբերվող հոսանքների մէջ պահպանել պետութեան անկախ դիրքը և բարեկամ մնալ բոլոր պետութիւնների և մանաւանդ Ռուսաստանի հետ։

Մասնաւորապէս հայերի վերաբերութեամբ Շահը ցոյց է տուել իրան իբրև անաչառ պետ, որի համար հայերի կեանքը և շահերը համարվել են նոյնքան կարևոր, ինչպէս և միւս բոլոր հպատակների։ Եւ Պարսկաստանում ապրող հայերը իրանց այն բոլոր տառապանքների ժամանակ, որոնք կախված են տեղական վարչութիւնից, կարողացել են գտնել հովանաւորութիւն և պաշտպանութիւն Շահի կողմից։

Պէտք է ենթադրել, որ Շահի նորագոյն ճանապարհորդութիւնը առիթ կը լինի նորանոր կուլտուրական ձեռնարկութիւնների, որոնց այնքան կարօտ են պարսից երկիրը և ժողովուրդը։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հին-Նախիջևանից ստացված վերջին հեռագրերը շատ անմխիթարական են։ Յուզմունքները սուր կերպարանք են ընդունում։

Թիֆլիսի առաջնորդ Գարեգին եպիսկոպոս Սաթունեան ստանալով հեռագրական տեղեկութիւններ այդ յուզմունքնե-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՆԵՐԻ XIV ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՕՆԳՐԷՍԸ

Նամակներ Ալժիրից

IV

Յաջորդ օրը, ապրիլի 19-ին, առաւօտեան ժամը 9-ին, Առևտրական պալատի լայնածաւալ դահլիճում տեղի ունեցաւ կօնգրէսի պաշտօնական բացումը։ «Մարսէյլեզի» երգից յետոյ, Ալժիրիայի ընդհանուր-նահանգապետ պ. Ժօննարը, շրջապատված պետութիւնների ներկայացուցիչներով, քաղաքագլխով և քաղաքագիտութեան խորհրդականներով, մի երկար և յաճախ ծափահարութիւնների արժանացած ճառով ողջունեց կօնգրէսխտներին։ Ապա ճառեր արտասանեցին պետութիւնների ներկայացուցիչները։ Մենք առաջ կը բերենք այդ ճառերից մի քանիսը, ցոյց տալու համար, թէ տոհասարակ, ինչպէս են վերաբերվում պետութիւնները գիտնական կօնգրէսներին։

Ալժիրի ընդհանուր-նահանգապետ Ժօննար հետևեալն ասաց։

«Պարոններ, նախագահելով այս գիտնական հանդէսի բացման, ես պարտաւոր եմ ամենից առաջ շնորհակալութիւն յայտնել Արևելագէտների կօնգրէսին, որ նա Ալժիրը ընտրեց իբրև գումարման վայր։ Եւրոպայի մեծ մայրաքաղաքներից յետոյ, Ֆլօրենցիայից, Լէյդէից, Ստօքհօլմից, Ժընևից և Համբուրգից յետոյ, դուք բարեհաճեցիք աշխարհիս պտոյտը անել և գեղեցիկ միտք յղացիք սկսել այդ պտոյտը այս քաղաքից և մտնել այս դռնով, որ Արևելքի մուտքն է։

«Ես նկատում եմ ձեր ընտրութեան մէջ հըպարտութեան և պարծանքի մի առիթ մեզ համար։ Դուք ամենից առաջ կամեցաք դրանով պատւել Ֆրանսիան, որը, առաջիններից մէնը, բացեց Եւրոպային մուսուլման աշխարհը միաժամանակ թէ նուաճմամբ և թէ ուսումնասիրութեամբ։ Դուք կամեցաք գալ տեսնել թէ ինչ ենք արել մենք այս երկրի հետ, որ առաջ աւազակների որջ էր, պառկտված ներքին մշտական երկպառակութիւններով, և որը այսօր ընդունում է ձեզ, թէև ոչ այնքան փառաւորապէս, ինչպէս կը ցանկանայինք, բայց այնու ամենայնիւ ակնածութեամբ և պատւով, որին արժանի են գիտնականները, հիւրերը, որոնց բանաստեղծը կոչում է «անծանօթ բարեկամներ»։

«Դուք կը դիմէք այստեղ, փոխարէն այն արաբական քաղաքի, որը գուցէ դուք երևակայում էիք, մի բոլորովին Ֆրանսիական քաղաք, որ ցոյց է տալիս սակայն մի մատաղ, կորովի և իր ճակատագրի մէջ վստահ մի ժողովրդի աշխատութիւնը։ Ալժիր քաղաքը ամփոփում է իր զանազան երևոյթների մէջ Ալժիրիայի մեր տիրապետութեան պատմութիւնը. Նրա բերդերը և ամրոցները ներկայացնում են անցեալը, իսկ ներկան՝ այս հիանալի նաւահանգիստն է, ուր խառնվում են մի անդադար գործունէութեան մէջ Թէլլի և Սահարայի բերքերը Ֆրանսիայի և Եւրոպայի բերքերի հետ։ Ալժիրը ձեզ յիշեցնում է նուաճման երկար ու ձիգ ջանքերը, երեսնամեայ կռիւը մի քաջարի և վայրագ ժողովրդի դէմ, գաղթականացման անհամար փորձերը և մեր երկրագործների վերջնական յաղթութիւնը, որոնք կարողացան մշակել մի հող, որ առաջ հազիւ կարողանում էր կերակրել երեք անգամ այժմեանից աւելի քիչ մի ազգաբնակութիւն։

«Գեղեցիկ կռիւ էր այդ, պարոններ, բայց դժնդակ և անագորոյն, և կարելի էր վախենալ, որ շարունակ աջող խոչնդոտների հանդիպելով, մեր ցեղը (Ֆրանսիականը) չը կորցնէ իր մի քանի մտաւորական փափկութիւնները, բարձր կուլտուրայի ձգտումը, որով տարբերվում են մեծ ազգերը։ Սակայն յոյս ունեմ, որ ձեր արագ պտոյտը Ալժիրիայում կը համոզէ ձեզ, որ դրա հակառակն է կատարվել և դուք կը խոստովանէք, որ նիւթական հոգսերը չեն խեղդել Ալժիրիայի Ֆրանսիացիների մէջ գիտութեան և գեղարուեստի սէրը։

«Բայց դուք արդէն այդ գիտէիք, պարոններ. դուք արդէն ճանաչում էք իրանց գըրուածներով այն գիտնականներին, որոնք պատիւ ունեն այսօր ձեզ ընդունել. դուք գիտէիք, որ այստեղ, Ալժիրի բարձր դպրոցում, կը գտնէք Ֆրանսիական մտքի մի օջախ, արաբական ուսումնասիրութիւնների մի գործունեայ կենտրոն։ Ահա այստեղ են կուտակվում, դասաւորվում և զտվում հետազօտութիւնների այն գանձերը, որ հաւաքում են մեր հետազօտողները, մեր գիտնական առաքելութիւնները ամեն կողմից։

«Սակայն այդ գանձերը պատկանում են ամենքին. գիտութիւնը սահմաններ չէ ճանաչում։ Դուք ամենքդ, որոնց աշխատութիւններով պարծենում է մարդկութիւնը, դուք իր տոկոսիքով վերադարձրիք մեզ, ինչ որ պարտ էիք մեզ. դուք տարածեցիք աշխարհի մէջ, լուսաւոր երկասիրութիւններով, մեր հետազօտութիւնների արգասիքները։ Ձեր աշխատութիւնները, պարոններ, չեն կազմում միայն հաճոյք մի քանի ընտիր մտաւորականների համար, ոչ, Նրանք ունեն և իրանց շատ բարձր և շատ մտաւոր օգտակարութիւնը։ Յաճախ ամենաանշահասէր հետազօտութիւնները տարօրինակ պրակտիքական գործադրութիւն են գտնում։ Յաճախ ձեր ուսումնասիրութիւնները, որոնց նպատակն է մարդը, երէկվայ մարդը, այսօրվայ մարդը, լի են օգտակար դասերով քաղաքագէտի, կառավարչի և պաշտօնեայի համար։ Արևելագիտութիւնը, լուսաբանելով մուսուլման և այլ արևելեան ազգերի բարքերը, աւանդութիւնները, օրէնքները, թանգագին ծառայութիւն և նպաստ է ցոյց տալիս՝ լուծելու համար այն փափուկ խնդիրները, որ յարուցանում են ցեղի և կրօնի տարբերութիւնները»։

Իտալական կառավարութեան պատուիրակ, կոմս Պիւլլէ, Բօլօյնի համալսարանի պրօֆէսօր. արևելագէտը և յայտնի հայասէրը, հետևեալ խօսքերն արտասանեց.

«Մենք պարտաւորութիւն ենք համարում մի յայտարարութիւն անել այս հանդիսաւոր ժողովում։ Այցելելով Ֆրանսիական գաղթականութիւնները, մենք կարողացանք տեսնել, թէ ինչ ձևով այն ոգին, որ բղխում է արևելագէտների կօնգրէսից և ուսումնասիրութիւններից բղխած մտաւոր դաշնակցութիւնից, գործադրվում է շնորհիւ Ֆրանսիայի հեռաւոր երկիրների բարեկեցութեան և քաղաքակրթութեան տարածման նրանց մէջ։

«Այո, ազգերը չեն ապրում միայնակ գիտութեան հացով. Նրանք խաղաղում են Նըրանով, ինչ որ Նրա ամենաառողջ և ցանկալի արգասիքն է,—մարդկային եղբայրսիրութեան զգացումը։

«Արդ, Ֆրանսիան է մեզ տուել, ընկերական էվօլիւցիաների ամենակրիտիքական րօպէներում, այդ սկզբունքի նուիրական գործադրութեան օրինակը։ Այժմ ևս, ներկայ րօպէում, խղճմտանքի ազատութեան պաշտպանութեան համար մղված կռւի մէջ լատին քոյրերը նրան են դիմում։ Ինչպէս առաջ, մեր ազգային ազատութիւնների նուաճման ժամանակ, այժմ ևս Նրանք բարձրացնում են դէպի Ֆրանսիան կոչի մի աղաղակ, որ ամփոփվում է մեր ամենամեծ կենդանի բանաստեղծի, իտալական Վիկտոր Հիւգօի այս խօսքի մէջ. «Buon popolo di Francia, ajuta, ajuta»!

Չինաստանի պատգամաւոր Տանգ-Ձձայ-Ֆու այս խօսքերն արտասանեց.

«Իբրև Չինաստանի պատուիրակ, ես պարտք եմ համարում ողջոյն մատուցանել կօնգրէսի բոլոր անդամներին։ Ինձ համար մեծ ուրախութիւն է գալ մասնակցել օրհնութիւն այս մեծ առեանին, որը, զարգացնելով ազգերի մէջ փոխադարձ ծանօթութիւնը, նպաստում է, որ աշխարհիս մէջ, անտիճանաբար, աւելի արդարութիւն և աւելի բարութիւն լինի»։

Ճառերից յետոյ կօնգրէսը որոշում է հետևեալ հեռագիրներն ուղարկել Ֆրանսիական հանրապետութեան Նախագահ Լուբէին և Շվեդիայի Թագաւոր Օսկար II-ին։

Նախագահին. «Արևելագէտների 14-դ կօնգրէսը, գումարված Ալժիր, պատիւ ունի արտայայտել ձեզ իր ակնածելի յարգանքը և իր խորհին անձնուիրութեան հաւաստիքը»։

Օսկար II-ին. «Հետևելով իր Նախորդների օրինակին, Արևելագէտների XVI միջազգային կօնգրէսը, գումարված Ալժիր, պատիւ ունի արտայայտել Ձերդ Մեծութեան իր յարգալից երախտագիտութիւնը այն հոգածութեան համար, որ դուք ցոյց էք տալիս արևելագիտական ուսումնասիրութիւնների վերաբերմամբ»։

Բացման նիստը փակվեց երաժշտութեամբ և մարսէյլեզով։

Հ. Առաքելեան

րի մասին, երէկ, մայիսի 11-ին, երեկոյեան տեսակցեց ժանդարմականների շէյխ-ուլ-իսլամի հետ խորհրդակցելու ձեռք առնելիք միջոցների մասին: Շէյխ-ուլ-իսլամը երէկ երեկոյեան ուղարկեց հեռագիր Նախիջևան, յորդորելով հաշտութիւն և խաղաղութիւն Թուրքերի և հայերի միջև: Մասնաւոր հեռագիրներ կայ. մէկը յայտնում է հետևեալը.

«Մայիսի 10-ի գիշերը սպանեցին Խալֆալու գիւղի մէջ անուանի Խաչատուր Բաբասեանին, նրա կնոջ Եղիսաբէթին և զաւակներից մի քանիսին»:

Թիֆլիսի քաղաքագլուխը իր կողմից այս լուրերի առիթով տեսակցվեց Փոխարքայի օգնական Սուլթան Կրիմ-Գիրէյի հետ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԳՈՒԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

—

Չորեքշաբթի, մայիսի 11-ին երեկոյեան, մենք տեղեկութիւն ստացանք Բագուի նահանգապետ իշխան Նակաշիձէի սպանութեան մասին: Մի և նոյն ժամանակ Թիֆլիսում սկսեցին պատել զանազան լուրեր և յայտնվել ենթադրութիւններ տեղի ունեցած դէպքի մասին: Մենք զգուշացանք հաղորդել երէկվայ մեր համարում լուրերի վրա հիմնված տեղեկութիւնները, որովհետև նրանց մէջ կային հակասութիւններ:

Սպանութիւնը կատարվել է ռումբի միջոցով: Նահանգապետը և նրա սպասաւորը սպանված են: Կառապանը վիրաւորված է: Փողոցում եղած անձերից վիրաւորվել են երկու անձ: Վիրաւորված է և ձիերից մէկը: Ռումբ գցողը անյայտացել է:

Այդ սպանութեան առիթով առաջ ենք բերում տեղական լրագիրների ստացած հեռագիրները:

Պաշտօնական «Кавказъ» լրագրին հեռագրում են մայիսի 11-ին.

«Այսօր, ցերեկվայ ժամը 3 և 15 րոպէին Բագուի նահանգապետ իշխան Մ. Ա. Նակաշիձէն կառքով տուն էր վերադառնում Բագուի ժամանակաւոր գեներալ-նահանգապետ գեներալ-ադիւտանտ իշխան Ամիլախորիի մօտից: Միքայէլեան փողոցի անկիւնում, «Մետրոպոլ» հիւրանոցի դիմացը, նահանգապետի կառքի մէջ նետեցին մի ռումբ, որի պայթիւնից սպանվեցին իշխան Նակաշիձէն, նրա սպասաւորը, և փողոցով անցնող երկու Թուրք: Կառապանը մնաց կենդանի, բայց ծանրապէս վիրաւորված: Սպանողն անյայտացաւ»:

«Нов. Об.»-ին հեռագրում է պ. Օրէստ-Սեօմինը նոյն Թւին.

«Այսօր, ժամը 4-ին, Պարապետի վրա ռումբով սպանվեցին նահանգապետ իշխան Նակաշիձէն, երկու համշարիներ, մի սօտնիկ և մի կառապան: Ցանցաւորը փախել է»:

«Т. Лис.»-ին հեռագրում են.

«Այսօր, ժամը 4-ին Միքայէլեան փողոցի անկիւնում, սէնատոր Կուզմինսկու մօտից իր տունը վերադարձող նահանգապետ իշխան Նակաշիձէի վրա ռումբ նետեցին: Սպանված են—նահանգապետը, նրա սպասաւորը և փողոցով անցնող երկու Թուրք: Վիրաւորված է կառապանը»:

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

—

Մայիսի 6-ից նորից սկսեց հրատարակվել «Наша Жизнь» համակրելի լրագիրը, որ երեք ամսվայ դադարումն էր ենթարկվել: Ռուսաստանի ներկայ դրութեան մասին իր խորհրդածութիւնների մէջ լրագիրը պնդում է, որ [illegible]

Հերթի է դրված սօցիալական հարցը քաղաքական հարցի հետ: [illegible]

նը եւ բոլոր կառավարող և ոչ կառավարող, բայց կուլտուրական դասակարգերը [illegible]

նաւորութիւնների ազատութիւնը հնարաւոր է միայն այն ժամանակ, երբ աշխատող դասակարգը վերջ է վերջոյ կունենան այնպիսի պայմաններ, որոնց մէջ արդէն կարելի չէր լինի շահագործել աշխատանքը յօգուտ ոչ աշխատողների, մի բան, որ առանց պետական միջամտութեան անիրագործելի է:

Լրագիրը կանգ է առնում գլխաւորապէս գիւղացիական հարցի վրա: Ի՞նչ անել, որ գիւղացին չաղքատանայ, ի՞նչ անել որ նա բաւականաչափ հող ունենայ: Կան մի քանի ծրագիրներ: Արմատական լուծումը համարվում է այն, որ բոլոր հողերը ազգայնացնվեն, բայց այս ծրագիրը դեռ բազմակողմանի կերպով քննված և ուսումնասիրված չէ: Մնում են այն միջոցները, որոնք առաջարկվում են բիւրոկրատիայի կողմից, այն է հողերի յետ գնում, գաղթականութիւն և այլն: Բայց հողերի յետ գնումը մի անգամ կատարվել է (ճորտերի ազատութեան ժամանակ) և այնքան ծանր հետևանքներ է առաջացրել, որ այժմ անկարելի է մի է նոյն սիստեմին դիմել: Ի՞նչ անել, ուրեմն: Լրագիրը առաջարկում է մի համակրելի միտք—կազմել մի առանձին, մեծ ժողովրդական խորհրդակցութիւն, որի մէջ գլխաւոր տարրը պիտի կազմեն գիւղացիները: Գիւղական աշխարհը ինքը շատ լաւ կարող է միջոցներ գտնել հողային հարցի բաւարար և արդարացի լուծման համար: Անա այստեղ այս զուտ տնտեսական հարցը գալիս խառնվում է քաղաքականի հետ: Որպէս զի գիւղացիական խորհրդակցութիւնը լինի արդիւնաւոր, պէտք է որ գիւղացի ազգաբնակութիւնը ունենայ անհրաժեշտ ազատութիւն: Ներկայ դրութեան մէջ գիւղացին ճնշված պիտի լինի զանազան ազդեցութիւնների տակ և չէ կարող անկախ գործել:

Այսպիսի դրութեան մէջ—ասում է ռուս լրագիրը—խօսք անգամ չէ կարող լինել տնտեսական այնպիսի ռէֆօրմների մասին, որոնք աշխատող բազմութեան շահերին ծառայէին:

Մեր Կովկասում էլ, ինչպէս յայտնի է, հերթական հարց է դարձել գիւղացիական հողատիրութիւնը: Ցանկալի է, որ այստեղ էլ ընդունվէր գիւղացի ազգաբնակութեան լայն մասնակցութիւնը այդ ռէֆօրմի մշակման մէջ:

ՆԱՄԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՕՊՕԼԻՑ

—

Ապրիլի 30-ին

«Ալէքսանդրօպօլը գնալով հետզհետէ տնտեսապէս ընկնում է, ազգաբնակութեան ապրուստի աղբիւրները նուազում և հետևապէս նա առաջադիմելու փոխարէն յետադիմում է»... ահա խօսքեր որոնք միշտ ամեն տեղ կարելի է լսել ալէքսանդրօպօլցիների բերանից: Եւ իսկապէս ինչպէ՞ս կարող է նա բարելաւել իր տնտեսական դրութիւնը, երբ զրկված է ընութեան ամեն բարիքներից, չունի արտահանութեան ոչ մի բան, չունի մի հատ անգամ գործարան, որտեղ աշխատելու ընդունակ ձեռքեր կարողանային իրանց օրեկան անհրաժեշտ պիտոյքը ձեռք բերել: Հէնց այդ է պատճառը, որ Ալէքսանդրօպօլը մեծ Թւով երիտասարդ ուժեր է ուղարկում դէպի ուրիշ, աւելի արդիւնաւէտ քաղաքներ, որոնց Թիւը գնալով հետզհետէ բազմանում է:

Ամբողջ քաղաքի ազգաբնակութեան յոյսը —կախված է միմիայն առևտրից և մանաւանդ արհեստից: Բայց այս Ներքին երկու գրաղմունքով պարապողների Թիւը զգալի կերպով շատանալով, կատարելապէս չէ տալիս ալէքսանդրօպօլցուն ամենաանհրաժեշտ կարիքն ինքը հոգալու միջոց անգամ: Իւրաքանչիւր մարդ, երբ ձեռք է բերում 50—100 րուբլի, իսկոյն ձեռնարկում է մի խանութ բանալու, կպցնելով նրա ճակատին ցուցակը «продажа табаку и папиросъ». Անա այդպիսով խանութների Թիւը այնքան է շատացել, որ այժմ քիչ է մնում Ալէքսանդրօպօլում լինի այնքան խանութ, ինչքան և տուն: Հէնց այդ պատճառով տեղիս խանութների վարձը զգալի չափով բարձրացել է և բարձրանում է: Որպէս զի գոնէ դրա առաջը առնվի, տեղիս խանութպանները եռանդով գործի են կպել պակասեցնելու խանութների վարձը 30-ից մինչև 35%: Մի քանի շրջանների խանութպանները արդէն իրանց նպատակին հասել են:

Անցեալ կիրակի բոլոր առևտրականները այդ հարցի վերաբերմամբ ունէին մի ընդհանուր ժողով, որտեղ երկար վիճաբանութիւնից յետոյ վճռեցին քաղաքից դուրս շինել տալ խանութներ և տեղափոխվել: Ժողովում ընտրեցին մի յանձնաժողով այդ հարցը մանրամասնօրէն քննելու համար: Դեռ ևս մեզ անյայտ է նրանց ծրագիրը, պայմանը և թէ ի՞նչ միջոցներով պէտք է նրանք ձեռք գցեն որոշ դրամագլուխ այդպիսի մեծածախս գործի համար, բայց մենք մեր կողմից կը դնենք երկու հարց. ի՞նչով նրանք կարող են երաշխաւորել, որ հէնց այդ նոր շինելի խանութներում առաջ չի գայ ներկայ դրութիւնը և ո՞վ կարող է արգելք լինել այն մարդկանց, որոնք կը վարձեն իրանց Թողած խանութները և ձեռք կը գցեն ամբողջ առևտուրը: Ուրեմն փոխանակ իրանց օգուտ տալու, աւելի շուտ այդ դէպքում իրանք կը տուժեն ու յոնքը շինելու տեղ աչքն էլ կը հանեն: Վերջապէս ի՞նչ միտք ունի նորից խանութներ շինել, քանի որ առանց այդ էլ դրանց Թիւը շատ է:

Փոխանակ այդպիսի անօգուտ գործերի վրա մտածելու, լաւ չէ՞ր լինի, որ մեր վաճառականները հաւաքական ուժերով աւելի օգտաւէտ հիմնարկութիւններ ստեղծէին—բանային գործարաններ, բարձրացնէին Ախուրեան գետից ջուր ոռոգելու գաւառի դաշտերը և այլ ուրիշ հանրօգուտ գործեր: Ժամանակ է, պարոններ, վերջ տալ այդպիսի դատարկ մտքերին ու ամեն հարցերին վերաբերվել լուրջ և բազմակողմանի:

Կարէն

ՆԱՄԱԿ ԳԱՆՁԱԿԻՑ

—

Մայիսի 9-ին

Անցեալ մարտի 15-ին կայացած Գանձակի քաղաքային դումայի ձայնաւորների ընտրութիւնները նահանգական վարչութեան կողմից ճանաչվեցին ոչ անպայման օրինաւոր ու այդ պատճառով նշանակվեցին նոր ընտրութիւններ, որոնք տեղի են ունենալու մայիս 16-ին:

Մի քանի անգամ գրված է արդէն, որ Կովկասի քաղաքային դումաներից ոչ մէկը այնքան աղքատ չէ ինտելիգենտ ձայնաւորներով, որքան Գանձակինը. մինչև օրս մեր դուման, աննշան բացառութեամբ, անխօս ձայնաւորների ժողովածու է եղել: Նորերս նրա գլխաւոր ղեկավարը իր դումայի անխօսութիւնը ընդգծել է ու նոյն իսկ պարծեցել նրանով, իբրև աչքի ընկնող առաքինութեամբ, իր մի հանդիսաւոր ճառում... Գովել այդ «առաքինութիւնը» մենք չենք կարող. մեր դուման պարտաւոր էր իր ձայնը միացնել Թիֆլիսի, Երևանի ու այլ պարտաճանաչ դումաների ձայնին, կատարել մի պարտք, որը վաղուց է օրինաւոր ճանաչված:

Մարտի 15-ին տեղական հայ ու Թուրք ինտելիգենտներից ընտրվեցին այնպիսի անձինք, որոնք մինչև այժմ չեն եղել դումայի կազմում ու որոնց ընտրութիւնը առաջներում քաղաքային գործերի գլխաւոր ղեկավարները ցանկալի չէին համարում ու այդ պատճառով դժուարացնում էին ամեն կերպ, անհնարին էին դարձնում համարեա: Այժմս նոր հովերի ազդեցութեան տակ նախկին պայմանները փոխվել են. նոր պայմաններն ու նոր հայացքները հնարաւոր դարձրին նոր անձանց ընտրվելը, որոնք սակայն չեն հաստատված իրանց պաշտօնում, որոնք այդպիսով նորից պէտք է ենթարկվեն քուէարկութեան, ուրիշների հետ միասին, մայիսի 16-ին:

Պէտք է յուսալ, որ ընտրողները հաստատ կը մնան իրանց որոշման մէջ՝ տալ քաղաքին արժանաւոր (կրԹված, աչքաբաց, քիչ-շատ համարձակ, ոչ անխօս խպառ, փայլուն ուսանողներից ու ղեկավարների դիրքերից, տխողութից ոչ երկնչող) ձայնաւորներ՝ ու այդպիսով Գանձակի դումային կը տան մի այնպիսի կազմ, որ նա քիչ-շատ գոնէ համապատասխան լինի նահանգական քաղաքի կոչման, ժամանակակից բարդ, բազմապիսի պահանջներին ու ժամանակի ոգուն առհասարակ: Մարտի 16-ին ընտրութիւններին հայերի ու Թուրքերի մէջ կատարեալ համերաշխութիւն կար. ցանկալի է, որ այդ համերաշխութիւնը պահպանվի և առաջիկայ ընտրութիւնների ժամանակ, որ երկու մերձաւոր դրացի ազգութիւնների ներկայացուցիչները գործեն ձեռք ձեռքի տուած յանուն ընդհանրական շահերի:

Ստ. Տէր-Աւետիքեան

ՆԱՄԱԿ ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ

—

Ապրիլի 22-ին

Ապրիլի 19-ին Աղաբաբեան դպրոցում գումարվեց ծխականների ժողով՝ նոյն դպրոցի համար նոր հոգաբարձուներ ընտրելու: Այդ երկրորդ ժողովն էր: Թէ և առաջին երկուսը չը կայացան ժողովականների սակաւութեան պատճառով, բայց դրանք մի տեսակ նախապատրաստական ժողովներ հանդիսացան, որոնք առիթ տուին մեր տեղական երիտասարդութեան ներկայացուցիչներից մի քանիսին ժողովականներին համոզելու, որ դրանք այսուհետև գիտակցաբար վերաբերվեն Աղաբաբեան դպրոցի հոգաբարձական ընտրութիւններին, որ և հասան իրանց նպատակին:

Խնդիրը նրանումն էր, որ յիշեալ դպրոցի հոգաբարձութիւնը տասնեակ տարիներ շարունակ Աստրախանի հայ հասարակութեանը հրաւիրում էր իր ժամանակին միմիայն հոգաբարձուների ընտրութիւն կատարելու և ոչ մի հաշիւ չէր ներկայացնում ժողովին, հասարակութեանը: Վերջինս էլ, որպէս մեքենայ, անպատրաստ ժողով էր գալիս և առանց հաշիւներին վերահասու լինելու, դպրոցի կարիքներին, առաւելութիւններին, պակասութիւններին առանց ծանօթանալ կամենալու, մեքենաբար Թւով հինգ հոգաբարձու էր ընտրում և հեռանում, գնում էր առանց մի որ և է կապ զգալու այդ հիմնարկութեան հետ: Իսկ հոգաբարձուները երկար տարիներ հաշիւ տալուց խուսափելը արդարացնում էին նրանով, որ ուսումնարանի կանոնադրութեան մէջ իբրև թէ հրապարակաբար հաշիւ տալու մասին ոչինչ չէ ասված: Միամիտ լօգիկա:

Սակայն այս անգամ հոգաբարձութեանը և դրանց աննշան պաշտպաններին չաջողվեց խաբել ժողովականներին և ճնշել յարուցված մտքերն ու ժողովականների իրաւացի պահանջները: Հասարակութեան գիտակից մասը պնդեց իր պահանջների վրա և յաղթանակ տարաւ: Ահա ընդունված պահանջները:

Ա) յիշեալ դպրոցի հոգաբարձական ընտրութիւնների ժամանակ այսուհետև չը թոյլ տալ, որ հոգաբարձութեան անդամներից մէկը նախագահէ, ինչպէս որ մինչև օրս գործադրվում էր, այլ նախագահը պիտի ընտրվի իւրաքանչիւր անգամ՝ ներկայ եղողներից:

Բ) Ընտրութիւններից առաջ պիտի կարդացվի ուսումնարանի տնտեսական մանրամասն հաշիւը:

Գ) Պէտք է ծանօթացնեն հոգաբարձութեան եռամեայ գործունէութեան հետ:

Դ) Երբ հոգաբարձութիւնը իր գործունէութեան ընթացքում այնպիսի որոշումներ է անում, որոնք կապ ունեն մեծամեծ ծախքերի հետ, պարտաւոր է այդ մասին նախ ծխականների ժողովի որոշման դիմել և ապա հաղորդել շրջանի հոգաբարձուին վերջնական որոշման մասին:

Եւ այդ որոշումների հիման վրա էր, որ ժողովը առաջին անգամ ընտրվի նախագահ ունեցաւ և առաջին անգամ հասարակութիւնը լսեց Աղաբաբեան դպրոցի տնտեսական հաշիւը, որից երևաց, որ դպրոցը մուտք ունի տարեկան 12,000 ր., իսկ ծախք 8000 ր. այդ Թւերի տարբերութիւնը՝ 4000 ր., իւրանչիւր տարի աւելանում է դրամագլխին, որի գումարը, հասնում է մօտ 25,000-ի:

Մինչև յիշեալ որոշումների վերջնական ձևատանալը դրանց խիստ յամառութեամբ հակառակում էր հոգաբարձութեան անդամներից ամենահինը (ծառայութեամբ և հասակցողութեամբ) պ. Բ. Մելիքենցեան, որ վաղուց քաշված հասարակական գործերից, նոյն իսկ հասարակութիւնից, ապրում է տան չորս պատերի մէջ փակված և միայն մնացել էր հոգաբարձութեան կազմի մէջ, որպէս Աղաբաբեան դպրոցի ընդհանուր անշարժութեան մի ֆէնոմէն: Ինչպէս երևում էր, նրա աղայական ինքնասիրութեան խիստ վիրաւորական էր հասարակութեան հաշիւ ներկայացնելը: Նրա պառաւական բամբասանքներից և ան-

...ողի հեղինակներից կազմված ճառախօսութեան պատասխանից ուսուցիչ Յ. Սոլովեան և ... բերեց իր և հասարակութեան երախտագիտութիւնները։

Բացորոշ կարմիր յաղթանակից, ընտրել տարել իր [illegible]—իրաւաբան Գ. Ալաջաջեան, Ա. Ալեքսանեան, բժ. Փարաջեան, Յ. Սարգսեան և Մ. Թեյբեթեան։

Աղանդ և դրանց հետ պայքարելու [illegible] ձեզ մի փառք ես, որով պիտի համարվեց, որ ժողովուրդը [illegible] և ով որ փորձում է նրա իրաւունքները և պահանջները հակառակել, նա միշտ կը ջախջախվի։

Ժողովական

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

—

Թիֆլիս, մայիսի 12-ին

Թոյլ տուէք ձեզ յարգելի «Մշակի» միջոցով յայտնել իմ անկեղծ շնորհակալութիւնը այն անհատներին, օրիորդներին և պարոններին, որոնք, ինչպէս միշտ, [illegible] մասնակցեցին այս տարուայ ընթացքում տուած իմ համերգներին (նոյեմբերի 24-ին Արտիստական ընկերութեան թատրոնում, դեկտեմբերի 26 ին Ժողովարանի դահլիճում, յունվարի 15-ին Հասարակական Արտիստական թատրոնում և մայիսի 6-ին «Հայաստանեան» [illegible]) և իրենց [illegible] մասնակցութեամբ նպաստեցին երեկոյների յաջողութեան, պարգևի և պատկերների [illegible]։

[illegible]

Ֆոտու Կարա-Մուրզա

Յ. Գ. [illegible]

Գ. Կ.-Մ.

ՆՈՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

[illegible] Շահի [illegible] համար մայիսի 22-ին Բաքու կը ժամանէ [illegible] 16 [illegible] 17-ին [illegible] Շահի [illegible]։

—

Բժիշկ Ա. [illegible]

[illegible] ղերտողութիւններից՝ ներկայացնելու հիւանդութեան բնաւորութիւնը մեր քաղաքում։ Դասախօսը վարձատրվեց բուռն ծափահարութիւններով։

—

Կովկասի Փոխարքայի մօտ պաշտօն վարող գնդապետ իշխան Ի. Ա. Նակաշիձէն, Բագուի սպանված նահանգապետի եղբայրը, ինչպէս հաղորդում է «Кавказъ»-ը, անցեալ երեկոյեան մեկնել է Բագու։

—

Թիֆլիսի հայոց Բարեգործական ընկերութեան վարչութիւնը, դիմելով իր անդամներին, յատուկ գրութիւններով յայտնել է հետևեալը. Ընկ. 1903 թ. սեպտեմբերին բացել է հանգուցեալ Յովհաննէս Խուդադեանի գումարով աղջկերանց որբանոց, որտեղ այժմ խնամվում են 26 որբեր։ 1904 թ. նոյեմբերից բացել է [illegible] ներկայումս 40 [illegible] չքաւոր աշակերտներ և աշակերտուհիներ։ Բացի այդ հիմնարկութիւններից Ընկ. Թիֆլիսեան [illegible] չքաւորներին կարելոյն չափ օգնում է նիւթական օժանդակութիւններով. տալիս է տան վարձ, բժշկական օգնութիւն, ապրուստի փող, շորեր, հիւանդներին տեղաւորում է հիւանդանոցներում, ճանապարհածախս և այլն։ Ընկ. դիմող չքաւորների թիւը բազմաթիւ է. իսկ Ընկ. միջոցները սուղ։ Ընկերութեան միջոցների գլխաւոր աղբիւրներից մէկն է անդամակցական վճարները։ Ուստի դիմելով անդամներին, վարչութիւնը խնդրում է նրանցից նպաստել իրանց նիւթական միջոցներով, որպէս զի հնարաւորութիւն արված լինի բազմաթիւ չքաւորների գոնէ մի փոքր կարիքը հոգալու։ Ընկերութեան տարեկան անդամակցական վճարն է 6 ր.։

—

Կարգադրութիւն է արված Ղարաղուրութ գիւղը տեղափոխել Կարսի անասնաբուժական ֆելդշերական դպրոցը։

—

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են. «Տեղական քաղաքային դպրոցի և արհեստաւորների դպրանոցի աշակերտները վերսկսեցին դպրոց յաճախելը՝ քննութիւններն սկսելու նպատակով։ Ներկայացրած պահանջներին լիակատար բաւարարութիւն չէ տրված»։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

11 մայիսի

ԿԱԶԱՆ, 11 մայիսի։ Ոստիկանութիւնը կալանաւորեց երեք անյայտ երիտասարդ մարդկանց, որոնք փողի փոխարէն սերիաներով էին վճարումներ կատարում։ Բռնվածները հրաժարվում են ցոյց տալ իրանց բնակութեան տեղը։ Նրանց մօտ գտնված են 12 սերիաներ։ Կալանաւորելուց յետոյ Վասիլսուրսկեան իսպրաւնիկից զեկուցում ստացվեց, որ Վասիլսուրսկում վաճառական Լոգինովից գողացել են 11500 րուբլու սերիաներ։

ՀՕՆԳԿՕՆԳ, 10 մայիսի։ Շոգենաւը տեսաւ մայիսի 8-ին ծովախորշի մօտ մի օժանդակ կրէյսէր առանց լապտերների։

ՇԱՆԳՀԱՅ, 10 մայիսի։ Ամեն տեղ Անգլիայում ցանքսերը շատ վնասվեցին սաստիկ ցրտերից։ Արտաքին գործերի մինիստրութիւնը հրատարակեց Տօկիօի անգլիական հիւպատոսի զեկուցումը առևտրի մասին Եապօնիայում 1904 թուի ընթացքում։ Պատերազմի առաջին տարին առևտրի տեսակէտից նպաստաւոր էր նախ և առաջ այն պատճառով, որ բերքը, մանաւանդ բրնձի և մետաքսաթելի, 1904 թւին միջակից աւելի լաւ էր։ Եապօնական արտասահմանեան առևտրի ընդհանուր շրջանառութիւնը, համեմատելով 1903 թուի հետ, բարձր էր։ Ներմուծումը բարձրացաւ 17⁰/₀-ով, իսկ, արտահանումը 10⁰/₀-ով։ Մանաւանդ նշանաւոր է բրնձի և բրդէ վերմակների ներմուծումը։ Շաքար ներմուծված է 240,000 ֆունտ ստերլինգով աւելի 1903 թուից։ Շաքարի ներմուծումը Գերմանիայից և Աւստրիայից նկատելի կերպով պակասեց, իսկ Ռուսաստանից, ընդհակառակը, բարձրացաւ։

ՓԱՐԻԶ, 11 մայիսի։ Չինական կառավարութիւնը շատ անհանգստացած է նրանից, որ լրտեսութեամբ պարապող եապօնական շատ աբեղաներ գրգռում են ազգաբնակութիւնը դինաստիայի դէմ։ Կարգադրութիւն է արված այլ ևս անցագրեր չը տալ այդ աբեղաներին այն պատրւակով, որ եապօնական պրօպագանդան չէ նախատեսված դաշնագրերով։—Պարլամենտական գաղթականական խումբը, պատգամաւոր Ժէրվէլ Րէաշի նախագահութեամբ, միջնորդում ;է Րուվիէի և Դէլկասէի առաջ՝ պաշտպանել Աբիսինիայի ամբողջութիւնը և ապահովել միւս պետութիւնների հետ հաւասար դրութիւն, նոյնպէս և թոյլ տալ ֆրանսիական ընկերութեան երկաթուղիներ կառուցանել Ադդիս-Աբէբում։—Մայիսի 16-ին իտալական թագաւորը Կապիտոլիում կը բանայ միջազգային երկրագործական կօնգրէս։—Վատիկանը հակամիտ է թոյլ տալու, որ պատարագ մատուցվի սլաւօներէն լեզուով, արգելք է հանդիսանում սակայն Աւստրիայի ներկայացուցիչը։ Եապօնիան ծանուցեց Իտալիային, որ ինքը մասնակցելու է 1906 թուի ցուցահանդէսին Միլանում։ Աբիսինիայի առիթով նոր կապված համաձայնութիւնը Ֆրանսիայի, Անգլիայի և Իտալիայի միջև [illegible] յին և Ռուսաստանին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ինֆանտէրիայի զինուոր[illegible]

Լինեվիչի ամենահպատակ հեռագիրը Նորին Կայսերական Մեծութեան Անունով 1905 թուի մայիսի 10-ից. «Մայիսի 8-ին մեր զօրաբաժիններից մէկը, մօտենալով Զանտուֆու կայարանին՝ դիմաւորվեց հակառակորդի հրացանային կրակով, որ գրաւած ունէր խրամատներ հիւսիսային կայարանի բարձունքների վրա։ Ենթարկվելով մեր զօրաբաժնի յարձակմանը, եապօնացիները մաքրեցին խրամատները»,

ԲԵՐԼԻՆ, 11 մայիսի։ Հիւսիսային գերմանական Լլօյդը համաձայնութիւն կապեց ռուսաց կառավարութեան հետ վիրաւոր և հիւանդ ռուս օֆիցէրներին և զինուորներին արևելեան Ասիայից Օդէսսա տեղափոխելու համար։

ՊԵԿԻՆ, 10 մայիսի։ Չինական արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ ստորագրված է պայմանագիր Չինաստանի և Մեծ-Բրիտանիայի միջև, որը նպատակ ունի վերանորոգել Բիրմանիայի և Չինաստանի հեռագրական գծերը միացնելու վերաբերեալ պայմանագիրը, փոփոխելով վճարը, որպէս զի կարելի լինի պակասացնել ստորջրեայ հեռագրաթելով հեռագիրներ հասցնելու սակագինը։ Նոր պայմանագիրը, եթէ Չինաստանը կը կատարէ նրա որոշումները, շատ շահաւէտ է առևտրական յարաբերութիւնների համար երկու երկիրներ մէջև։

ՉԻԿԱԳՕ, 11 մայիսի։ Բանակցութիւններն ընդհատված են գործադուլ անողների հետ։ Դրութիւնը լուրջ է։ Զօրքերը հրաման ստացան անյապաղ գնալ դէպի անկարգութիւնների տեղը։

ԲԱԳՈՒ, 11 մայիսի։ Ցերեկվայ 3 ժամ 10 րօպէին ռումբ գցվեց քաղաքի կենտրոնում Վէլիկօկնեաժէսկի պրօսպէկտով կառքով անցնող Բագուի նահանգապետ իշխան Նակաշիձէի վրա։ Նահանգապետը տեղնուտեղը սպանվեց։ Սպանված են նոյնպէս նրան ուղեկցող եսաուլը, ցրվէնը և վաճառականը։ Կառապանը վիրաւորված է։ Ֆայէտօնը մի կողմից պատռված է։ Վիրաւորված է մի ձի։

ՌԻԱԶԱՆ, 11 մայիսի։ Նահանգական զէմստվօի արտակարգ ժողովը ձայների նշանաւոր մեծամասնութեամբ վճռեց գանգատ տալ Սենատին նահանգապետի գործողութիւնների դէմ, որը չը թոյլատրեց քննել այն հարցերը, որոնք բղխում են փետրվարի 18-ի Բարձրագոյն ուկազից և ներքին գործերի մինիստրի անունով տուած Բարձրագոյն ռէսկրիպտից և դրանով զրկեց ժողովը պետական բարեշինութեան ցանկալի բարւոքումների մասին Մինիստրների Խորհրդին իր կարծիքը յայտնելու հնարաւորութիւնից։

ՄՕՍԿՎԱ, 11 մայիսի։ Անցան 43 գերի եապօնացիներ Օկուի և Նօդզուի բանակներից։ Եկաւ սանիտարական գնացքը 57 հիւանդ և վիրաւոր զինուորներով։

ՏՕԿԻՕ։ Մայիսի 8-ին մի բատալիօն և վեց էսկադրօն ռուսներ յարձակում գործեցին եապօնացիների վրա Չինանբօից դէպի հիւսիս գտնվող բարձրութեան վրա, բայց յետ մղվեցին։ Մի ուրիշ ռուսական զօրաբաժին, բաղկացած մէկ բատալիօնից և երկու-երեք էսկադրօններից, մայիսի 9-ին առաւօտեան արշաւանք գործեց Զանֆէնցզուի ուղղութեամբ Գիրին-Դաօլու ճանապարհի վրա։ Մի և նոյն ժամանակ մի վաշտից և էսկադրօնից բաղկացած զօրաբաժինը երևաց գիւղից դէպի արևմուտք։ Եվկու զօրաբաժինն էլ յետ են մղված։ Արևմուտքից երևացած ռուսական հեծելազօրքը սկսեց նահանջել մայիսի 9-ին առաւօտեան, իսկ երեկոյեան բոլորովին անհետացաւ։

ԼՕՆԴՕՆ, 11 մայիսի։ «Տայմս» լրագրում տպված է այն դաշնագրի թարգմանութիւնը, որ 1905 թուի մարտի 8-ին կապված է բրիտանական կառավարութեան և աֆղանական էմիրի միջև Կաբուլում։ Թէպէտ և այդ դաշնագիրը այժմեան էմիրի հօր հետ կապած դաշնագրի նորոգումն է միայն, սակայն խմբագրական կողմից մեծ զանազանութիւն է ներկայացնում, որովհետև նրա մէջ աֆղանական էմիրը առաջին անգամ աֆղանական պետութեան անկախ թագաւոր է անուանված։ —Համայնքների ժողով։ Լորդ Պէրսի, բռնված «Կալխաս» շոգենաւի վերաբերմամբ հարցապնդումին, որի բուռը վլադիվօստօկեան դատարանը օրինական պրիզ ճանաչեց, ասեց, որ կառավարութիւնը ստացել է սեղմված քաղուածք ռուսական ծովային դատարանի [illegible] Պետերբուրգի դեսպանը ռուսաց կառավարութեան ուշադրութիւնը դարձրեց հում բուրդը կօնտրաբանդա ճանաչելու հարցի վրա։

ՎԵՐԽՆԷԴՆԷՊՐՕՎՍԿ, 11 մայիսի։ Նօվօրօսիյսկի ընկերութեան երկաթահանքը պաշտօնապէս փակված է յայտարարված։ Պատճառը բանուորների գործադուլն է այդ ընկերութեան Իւզովեան գործարանում։

ԿՐԵՄԷՆՉՈՒԳ, 11 մայիսի։ Կրիւկովեան վագօններ շինող արհեստանոցներում սկսվեց բանուորների գործադուլը։

ԳՐՕՆՍԿ, 11 մայիսի։ Չորս կալանաւորներ փորձեցին փախչել բանտից։ Բոլորը բռնված են։

12 մայիսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Պաշտօնական Բարձրագոյն ուկազ Կառավարիչ Սենատին. «Ի զարգացումն ներկայ փետրվարի 26-ին Կառավարիչ Սենատին տուած Անուանական ուկազի, և որպէս զի Կովկասի Մեր Փոխարքան տեղի վրա իրագործէ իշխանութեան լիակատարութիւնը քաղաքացիական վարչութեան բոլոր մասերի վերաբերմամբ այդ երկրում, Մենք անհրաժեշտ համարեցինք. I. Տալ Կովկասի Մեր Փոխարքային այն իրաւունքները և լիազօրութիւնները, որ պատկանում էին Կովկասի նախկին Փոխարքային Կովկասեան և Անդրկովկասեան երկրի Վարչութեան Հիմնարկութիւնների 26 և 27-դ յօդուածների համաձայն (Օրէնքների ժողովածու, երկրորդ հատոր, 4876 թ. հրատարակութիւն) այն փոփոխութիւնը մտցնելով այդ օրէնքի մէջ, որ այն դէպքում, եթէ Փոխարքան աննորմն կամ անյարմար կը գտնէ մինիստրութեան կարգադրութիւնը եամ շրջաբերականը գործադրեց, դրա մասին մտցնել Մինիստրների Կօմիտէտը։ II. Պահպանելով բոլոր գործող օրէնքները և կանօնները պաշտօնեաներին պաշտօն տալու, տեղափոխելու և արձակուրդներ տալու կամ ծառայութիւնից արձակելու մասին, նրանց պատասխանատուութեան, չիներ տալու, պարգևատրելու, նրանց թոշակներ և ամեն ուրիշ տալացուքների մասին, սահմանել այն բացառութիւնը Կովկասում ծառայողների վերաբերմամբ, որ բոլոր իրաւունքները, որոնք պատկանում էին այդ կանօններով մինիստրներին և գլխաւոր կառավարիչներին, իրագործվում են անմիջապէս Փոխարքայի ձեռքով, չը տարածելով սակայն այդ նոր կարգը պետական կօնտրօլի և պետական բանկի պաշտօնեաների վրա։ III. Իրաւունք տալ Փոխարքային, մինչև Փոխարքայի վարչութեան շտատների սահմանված կարգով հաստատելը, կազմել այդ վարչութեան ժամանակաւոր հիմնարկութիւնները Կովկասեան քաղաքացիական մասի Կառավարչապետի վարչութեան պաշտօնատար անձանց կազմից, առանց փոփոխելու գոյութիւն ունեցող պաշտօնների թիւը, նրանց դասերը և նրանց յատկացրած ռոճիկը, բաժանելով Փոխարքայի մերձակայ բարեհայեցողութեամբ այդ հիմնարկութիւնների մէջ միջոցներ դիւանական և տնտեսական ծախսերի համար այն ընդհանուր գումարի սահմաններում, որ այժմ տրվում է, սահմանելով կանօններ այդ հիմնարկութիւնների փոխադարձ յարաբերութիւնների և նրանց ներքին կարգի մասին։—Կառավարիչ Սենատը այդ կատարելու համար թող պատշաճաւոր կարգադրութիւն անէ»։ Իսկականի վրա Նորին Կայսերական Մեծութեան ձեռքով ստորագրված է. «ՆԻԿՕԼԱՅ»։ Ցարսկօե Սելօում, 1905 թուի մայիսի 3-ին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Նաւատորմի և նաւահանգիստների գլխաւոր հրամանատար և բալտիական ծովի ծովային պաշտպանութեան հրամանատար Կրօնշտադտ քաղաքի զինուորական նահանգապետ փոխ-ծովապետ Բիրիլով նշանակվում է նաւատորմի հրամանատար Խաղաղ ովկիանոսում։

ՍԱՅԳՕՆ, 11 մայիսի։ (Պարիզի վրայով)։ Ֆրանսիական իշխանութիւնները խստագոյն հրաման արձակեցին, որով արգելվում է որ և է կերպով ածուխ հայթհայթելը ցամաքային ջրերում։ Գերմանական հիւպատոսութեան խընդիրքով ծովային իշխանութիւնները ձերբակալեցին և կարցէրներ նստեցրին «Րէգուտաբլ» նաւի վրա նիհարում կանգնած «Գանս-Մէյշէլի» ածխատար շոգենաւի կօմանդաներին այն պատճառով, որ նրանք ապստամբվել էին և չէին ուզում շարունակել ճանապարհը պատերազմական դէպքերի երկիւղից։—Նախագահ Կասարօ ներումն շնորհեց բոլոր քա[illegible] 1500 [illegible] մայիսի 6-ին [illegible] Անգլիան և Նիկարագուան։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 մայիսի: (Սոֆիայի վրայով): Գերմանիայի միջամտութեան շնորհիւ, ռումինո-Թիւրքական միջնադէպը կարգադրվեց: Բ. Դուռը բաւարարութիւն տուեց ռումինական կառավարութեան պահանջներին, ճանաչեց ռումինական քաղաքացիական համայնքները և ներողութիւն խնդրեց դպրոցական երկու տեսուչներին վիրաւորելու համար:

ՏՕԿԻՕ, 11 մայիսի: (Լոնդոնի վրայով): Իշխան Ֆուշիմա ժամանեց Սէուլ և շատ լաւ ընդունվեց կայսրից, որը շնորհեց նրան բարձրագոյն շքանշան:—Սէուլ-Ֆուզան երկաթուղու պաշտօնական բացումը կը կայանայ վաղը ներկայութեամբ Ֆուշիմայի, եապօնական հաղորդակցութեան ճանապարհների մինիստրի, եապօնական պարլամէնտի շատ անդամների և կորէական պալատի ներկայացուցիչ իշխան Իչայկալի:

ՏՕԿԻՕ, 11 մայիսի, (Լոնդոնի վրայով): Պորտ-Արտուրից հէնց նոր եկած քաղաքացիական պաշտօնեայի խօսքով, արդէն բարձրացրել են քսանից աւելի մեծ և փոքր ջրասոյզ արված շոգենաւեր և նրանցից մի քանիսն արդէն գործ են ածվում որպէս փոխադրանաւեր: Շարունակվում են աշխատանքները ռուսական պատերազմական նաւերը բարձրացնելու համար:

ՏՕԿԻՕ, 12 մայիսի: Բալտիական էսկադրայի մասին դեռ ևս տեղեկութիւններ չը կան, բայց յայտնի է, որ նա գտնվում է տօնկինեան ծովափերքի շրջականերում: Մի շաբաթ անցաւ այն օրից, երբ տեսել են ռուսական էսկադրան:—Բաշի ջրանցքում մառախլապատ եղանակ էր: Սայգօնի մօտ գտնվում են տասնեւինից աւելի փոխադրանաւեր: Տեղեկութիւն է ստացված, որ Սայգօնում կենտրոնացրված էր 20,000 տօնն կարդիֆեան ածուխի պաշար, որ նշանակված է պաշարման գիծը պատելու համար: Բալտիական էսկադրան սկսեց մօտենալ Հեռաւոր Արևելքի ջրերին: Ամբողջ ածուխը բեռնած է չորս խոշոր փոխադրանաւերի վրա Պուլօ-Կոնդոր կղզիների մօտ:—«Գրօմօբոյ» կրէյսէրը երբեմն դուրս է գալիս Վլադիվօստոկից:

ԼՈՆԴՈՆ, 12 մայիսի: Լուր է պտտում, որ այսօր առաւօտ Ֆորմօզա կղզու մօտ տեղի է ունեցել ծովային ճակատամարտ, որի ժամանակ եապօնացիները յաղթութիւն են կրել: Այդ լուրի պաշտօնական հաստատութիւնը չը կայ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Ինֆանտերիայի գեներալ Լինեվիչի ամենահպատակ հեռագիրը Նորին Կայսերական Մեծութեան Անունով 1905 Թւի մայիսի 11-ից: «Մայիսի 7-ին մեր զօրաբաժինները նորից արշաւանք գործեցին Նանչէնցի գիւղի վրա դէպի հակառակորդի դիրքը Կաօխէ գետի ձախ ափի բարձունքների վրա Խանդաօխէյից դէպի հարաւ: Հրաձգութիւնից յետոյ մեր խուզարկու խմբերի հետ եապօնացիները մաքրեցին գիւղը, կորցնելով մի քանի տասնեակ մարդիկ սպանված և վիրաւորված: Զօրաբաժինը, որ յարձակվեց Խանդաօխէյից դէպի հարաւ գտնվող դիրքի վրա, դուրս մղեց եապօնական զարան մտած զօրախումբը գիւղից դիրքի առջև»:

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ժամերը նշանակված են Պետերբուրգի հաշւով, իսկ Թիֆլիսինը 58 րոպէ կամ մի ժամ աւելի ուշ պէտք է հաշւել).

	Պօստ.	Մարդ.	Արագ.	Ապր.
Բագուից դուրս գալը	4.33	12.38	1.18	5.10
Թիֆլիս հասնելը	10.43	5.51	2.28	11.18
Թիֆլիսից դուրս գալը	11.28	6.39	10...	6.50
(Թիֆլիսի ժամանակով)	12.26	7.37	10.58	7.48
Բաթում հասնելը	12.31	7. 8	8.16	12.42
Բաթումից դուրս գալը	5.55	10. 9	9.33	
Թիֆլիս հասնելը	6.29	10.33	7.39	
Թիֆլիսից դուրս գալը	7.29	11.13	4.59	
(Թիֆլիսի ժամանակով)	8.27	12.11	5.57	
Բագու հասնելը	1.—	4.29	5.46	
Երևանից դուրս գալը	12.25		9.40	
Կարսից » »	4.12		1.17	
Ալէքսանդրոպոլ »	7.50		5.26	
Թիֆլիս հասնելը »	5.24		3.28	
Թիֆլիսից դուրս գալը	11.50		2.50	
Ալէքսանդրոպ. » »	10.50		2.44	
Կարս հասնելը	2.20		6. առաւօտ.	
Թիֆլիս »	4.48		8.52	

Դ-ր Վ. Արծրունի

Մեկնում է Կովկասեան Հանքային Ջրերը—Պեատիգօրսկ, որտեղ կընդունէ հիւանդներին Բկի, Քթի ու Ականջի հիւ. համար Пятигорскъ. Верхній бульв. д. кн. Гирей. չ. ո. կ. 7—10

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Տ. ԳԷՈՐԳ-ԲԷԳԵԱՆ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ընդունելութիւն ամեն օր.
Առաւօտեան ժամի 9-ից մինչև 12
Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7
Վելիամինովսկայա փողոց № 8: (ե.ո.) 83—100

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
ԳԷՈՐԳ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
Անցեալ տարիների նման այս ամառ ևս կընդունէ հիւանդներ կովկասեան հանքային ջրերում: Հասցէն՝ Ессентуки, Верхная Курсовая ул., дача Николаевой. (կ. ե. ո.) 3—10

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Մ. ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ
Կը վերադառնայ արտասահմանից Պեատիգօրսկ մայիսի 10-ին և այդ ժամանակից կը սկսէ իր ընդունելութիւնը: Հասցէն՝ Ելիզավետինսկի փողոց, ռուսաց մայր եկեղեցու յետև, տուն Արխիպօվի: (ո. ե.)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ս. Գ. Տէրմազանեանց
Ընդունում է հիւանդներին ամեն օր առաւօտեան ժամը 9—2 և երեկոյեան ժամը 3—6, Երևանեան հրապարակ, տուն Արղութեան, լուսանկար Լալայեանցի բնակարան:

Բժիշկ Ա. Միխթարեանց
Ընդունում է մասնաւորապէս սիֆիլիս, մորթու և վեներական ախտ ունեցող հիւանդներ ամենայն օր, առաւօտ. 12—2. երեկոյեան 6—8 Մեծ Վանքի փողոց, տուն Կուզնովի, դեղատան կից: (ա. օ.) 7—80

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Բ. Նաւասարդեան
Պեատիգօրսկում ընդունում է սիֆիլիսի, միզասեռական և վերաբուժական հիւանդ: (ա. օ.) 3—50

Երևանում եղբ. Յակոբեանցներ. սկսեցին լիմօնադի և արուեստական հանքային ջրերի նոր գործ: Հարկաւոր է մի հմուտ և յայտնի վարպետ. Դիմել Թիֆլիս, Թամամշևի քարվանսարայում Յովհաննէս Աբգարեանի մագազինում:

«ՍՏ. ԼԻՍԻՑԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.»
Հրատարակչական ընկերութիւն
լոյս են տեսել
ժողովրդական սէրիայից
ա. Դեմիրճեան Դ. Ուխտաւորներ և աշուղի հէքեաթը—7 կ.
բ. Վերեսաեւ Վ. Մի անմեղ մարդու սոսկալի մահը—6 կ.
գ. Շիխեանց Ս. Մի մահ և Անտառը—7 կ.
դ. Էրկման-Շատրիան. Ժամագործի յիշողութիւններից—8 կ.
ե. Մի պտոյտ ճապօնում, հեղին. օր. Հ. Մէլիք-Հայկազեան, 25 պատկերներով, 192 երես —40 կ.
Դիմել գրախանութներին. պահեստը Թիֆլիս, Բեհբութեան փող. 29, «Ст. Лисиціанъ и К.»:
Նոյն տեղում կարելի է գնել «Հայ-բանաստեղծներ» սէրիայի 1—5 գրքոյկները, և Ղ. Աղայեանի «Հէքեաթները» I—II—15-ական կ. (3, 9, 11, 15) 3—4

«Լոյս տեսաւ Բ. տպագրութեամբ և վաճառվում է.
«Քիւրդ Պէկ» . . Գինն է 15 կոպ.
«Արամը» . . » 30 »
«Անաստուածները» . » 40 »
«Մերձեցում» . . » 20 »
Դիմել հեղինակին՝ Анапа, М. Шводу.
—2 Մարտիրոս Տէրոյեան Շուտ

Ընծայում եմ մի մի հատ գեղեցիկ ամարանոցային հողաբաժին երեք այնպիսի անձանց, որոնք հնարաւորութիւն ունեն կառուցանել մի տարվայ ընթացքում մի մի ամարանոց Կօջօրից մէկ վերստ հեռաւորութեամբ շօսսէի վրա, մի այնպիսի տեղում, որը ներկայացնում է կեանքի և շինութիւններ անելու բոլոր յարմարութիւնները: Թիֆլիս, ցպահանջ, ներկայացնել անդորրագիրը «Մշակի» խմբագրութեան № 689 2—2

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է
Ա. ՋԱՆԵԱՆԻ
«ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ»
Գինը 10 կոպէկ:
Դիմել հեղինակին Балаханы, Рамани Манташева. 2—5

Գուտտենբերգ
գրախանութում վաճառվում են.
Երեմեան, Մխիթարեան վէհը, 1 ր.
» Տագնապը ազգավէպ, 50 կ.
» Ուխտը ազգային ողբերգութիւն, 50 կ.
Ալիշանի, Ծառք հոգևորք վասն միանձանց, 1—25
Տանդէ Ալիգիէրի, Աստուածային կատակերգութիւն, բ. քաւարան, Թարգ. Ղազիկեան, 75 կ.
Գան Թարեանի, Կլոպշտոկի մեսիական, 1—50 կ.
Անդրիկեանի, Բիւզանդի մամիկոնեաններ 50 կ.
Թանգարան հայկական հին և նոր դպրութեանց
Գ. Անկանօն գիրք առաքելականք, 2—50 կ.
Երեմեանի, Սաթենիկ ողբերգութիւն, 50 կ.
Ալիշանի, Հայաստան յառաջ քան զլինելն Հայաստան, 2 ր,
Եղեանց, Ս. Էջմիածնի մայր աթոռի և ռուսաց կառավ. յարաբերութիւնների ծագումը, 40 կ.
Հայկունցի, Էմինեան ազգագրական ժողովածու հատ. Ե. հայ. քրդական վէպ (բազմաթիւ քրդական երգերով և 13 քրդական եղանակներով՝ ձայնագրութեամբ Հ. Կոմիտասի, 1—50
Կարա-Մուրզայի, Ծրագիր տնայնագործութեան վերաբերեալ նիւթեր հաւաքելու, 40 կ.
Փորթուգալ փաշայի, Եղիշէի վարդապետի վասն Վարդանանց և հայոց պատերազմին և քննադատութիւնք (ծախքով) 3 ր. 50 կ.
Սռանց կանխավճարի ոչ ոքի վերադիր վճարով գրքեր չէ ուղարկվում: Գրացուցակ ցանկացողներին ուղարկվում է ՁՐԻ: 1—1

Այսօր, ամսիս 13-ին, ցերեկվայ 11 ժամին Կուսանաց անապատի ս. Ստեփաննոս եկեղեցում պատարագ կը մատուցանէ Թեմիս սրբազան առաջնորդ Գարեգին եպիսկոպոս Սաթունեանը և սարկաւագական ստիճան կը տայ հետևեալ դպրուհի կոյսերին—Հռիփսիմէ կոյս Ղոնեանին, Կատարինէ կոյս Գուլուլեանին և Գայանէ կոյս Ալիխանեանին, որոնք անապատի աւանդական կանօնների հիման վրա՝ ծառայել են անապատական եկեղեցուն դպրութեան պաշտօնով 17-ից մինչև 19 տարի:
Մայրապետ Յեփրոսինէ իշխանազն
1—1 Աբամէլիքեանց

Թիֆլիսի Ժողովարան
Ուրբաթ, մայիսի 13-ին կը տրվի
ԿՕՆՑԵՐՏ ԱՍԻԱԿԱՆ
Թ Ա Ռ Ի
Մասնակցում են Բագուի և Թիֆլիսի յայտնի երաժիշտներ Ռուբեն, Մարտին, Ջէյնալ և Շամի
Նոյնպէս և յայտնի Բագուի երգիչներ
Ջաբար, Օհանէս և Մամեդ
Տեղերի գները 3 րուբլուց մինչև 1 րուբլի:
Տոմսակները կարելի է ստանալ ժողովարանի շվէյցարից:
Սկիզբը երեկոյեան ժամը $8^{1}/_{2}$-ին:

ԾԱԽՎՈՒՄ Է
Մի Լուսանկարչական ապարատ «Любитель» 13×18 սանտիմէտր մեծութեամբ. գինը 60 ր. փափագողները կարող են դիմել այս հասցէով. Тифлисъ, Лермонтовская ул. дамская мастерская Г. С. Соломонова. 4—4

Լոյս տեսաւ
ՍԻՐԵԼԻ ՀԵՐՈՍ
(Աղասու պատմութիւն)
գրքոյկը. կազմեց Քամալեանց Ս.
Գինը 25 կոպ.
Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին:
(կ. ե. ո. կ.) 3—4

Լուիզա Դավիդովնա Մաղերի ժառանգների
Գարեջրի գործարան Թիֆլիսում
Սրանով ծանուցանում է իր յարգելի գնողներին, որ ակցիզային հարկի 33%-ով մեծացնելու և բանուորների վարձը աւելացնելու պատճառով նա ստիպված է մայիսի 1-ից գարեջուրը վաճառել հետևեալ գներով.
Տակառներով Վիէննայի 1 ր. 30 կ. վեդրօն
Էկսպօրտ . 1 » 25 » »
Շիշերի մէջ » . — 10 » շիշը
» Ցարսկօէ . — 10 » »
» Բօկ . — 12 » »
Գների այդ աննշան բարձրացումը գարեջրի վրա ամենևին չէ ծածկում արդիւնահանութեան թանգանալուց առաջացած վնասը: 2—4

ԳԱՐԵՋՐԱՑԻՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ Օտտո Մաղերի
Պատիւ ունի հաղորդել ի գիտութիւն իր պատուելի պ. պ. գնողների, որ ակցիզային հարկը 33%-ով մեծացնելու և գործատան ծառայողների ռոճիկները աւելացնելու պատճառով, գործատունը հարկադրված է ներկայ մայիսի 15-ից բարձրացնել գարեջրի գինը, ուստի և կը ծախէ.
Գարեջուրը տակառներով մի վեդրօի համար 1 ր. 30 կ.
» սեղանի շիշերով 10 »
» պիւզէնսկիյ 11 »
2—4

Ր. Ր. ԴԻՏՐԻԽԻ
ԳԱՐԵՋՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ
Սրանով պատիւ ունեմ յայտնելու յարգելի հասարակութեանը, որ ակցիզային հարկի և բանուորների վարձի աւելացնելու պատճառով ես ստիպված եմ մայիսի 15-ից 1905 թ. գարեջրի գները աւելացնելու, այսինքն՝
Վեդրօ տակառային գարեջրի 1 ր. 30 կ.
1 շիշ սև Թաւշեայ . . 13 »
» ցարսկօէ գարեջուր . 12 »
» էկսպօրտ » . 10 »
2—4

Լոյս տեսաւ
երկրորդ տպագրութեամբ (պատկերազարդ)
ԻՒՐԻՑ ՎԵՍԵԼՕՎՍԿՈՒ
հրատարակութիւնը:
«АРМЯНСКІЙ ПОЭТЪ
СМБАТЪ ШАХЪ-АЗИЗЪ»
І. Критическій этюдъ. II. Избранныя сочиненія поэта въ русскомъ переводѣ.
Գրքի մէջ զետեղված են, ի միջի այլոց, մի շարք նոր թարգմանութիւններ ոտանաւորների, «Լևոնի վշտի» կտորների և արձակ գրուածների:
Գինն է 1 ր. 50 կոպ.
Ցանկացողները դիմում են հրատարակչին հետևեալ հասցէով. Москва, Селезневская, 13, Юрію (Георгію) Алексѣевичу Веселовскому. 3—5

Լոյս տեսաւ
ԱԴՕՅԻ
«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԿԱՐՕՏԸ»
Գինը 5 կոպ.
Գումարով գնողները կարող են դիմել այս հասցէով. Эривань, книжный магазинъ «Араратъ». 4—10

Թիֆլիսի Վաճառականների Ատեան
Ի. Ա. ՇԱԴԻՆԵԱՆՑԸ
Խնդրում է Թիֆլիսի պ.պ. վաճառականներին շնորհ բերել ընդհանուր ժողովի, որ կայանալու է կիրակի, մայիսի 15-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին վաճառականների ատեանի գրասենեակում (Լերմօնտօվսկայա փող. № 12) որբերի դատարանի 2 անդամի և նրանց 2 կանդիդատների ընտրութեան՝ առաջիկայ եռամեակի համար: 1—1

Կիրակի, մայիսի 15-ին, առաւօտեան $10^{1}/_{2}$ ժամ.
Թիֆլիսի քաղաքային տան դահլիճում նշանակված է
Թիֆլիսի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Զբաղմունքի առարկաներն են.
1) Ներկայ կանոնադրութեան փոխելը:
2) 3 անդամի, 3 փոխանդամի և վերստուգող յանձնաժողովի 3 անդամների ընտրութիւնը:
Առաջին հարցի վերաբերմամբ կարևոր է բոլոր անդամների $^{1}/_{2}$-ի ներկայութիւնը: 3—5

ԴԷՊՕ
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„Եղբ. Յակոբջանեանցներ եւ Սարգսեանց“
Պատրաստի հագուստեղէնի խանութում (Միքայէլեան կամուրջ, Քամոյեանի տուն № 25—30) մշտական ստացվում են մեծ քանակութեամբ կանանց, տղամարդկանց և երեխաների համար ամենավերջին ամառվայ սեզօնի տարազով պատրաստած հագուստներ:
Գները չափաւոր են և առանց սակարկութեան: (շ. հ.) 40—100

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 12-го мая 1905 г. Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» ընկ. Электропечатня типографскаго Т—ва „Гермесъ“. Мад. ул. № 15.